

SOLEDA PUÉRTOLAS

Si s'exporta un cotxe de Martorell a Madrid, entren diners perquè ha sortit una mercaderia. Si una ONG, en canvi, fa una donació a un país africà, surten diners sense que entri res a canvi.

Luca Pacciolo al segle XIV), mentre que els saldos fiscals no signifiquen cap contrapartida. Si, per exemple, s'exporta un cotxe de Martorell a Ma-

drid, entren diners a Catalunya perquè al mateix temps ha sortit una mercaderia cap a la capital. Quan una ONG de Barcelona, en canvi, fa una transferèn-

Els saldos comercials presenten contrapartida, al contrari dels fiscals

cia de diners a un país africà, surten diners sense que entri res a canvi.

Tampoc els fons agraris europeus que subvencionen cada any cultius diversos no tenen contrapartida: no s'ha d'enviar la collita a Brussel·les, es paga una quantitat per hectàrea conreada sense controlar-ne ni tan sols la collita; semblantment, els fons de cohesió de la UE són també classificats en la balança de transferències, ja que són diners destinats a finançar infraestructures en un país sense que en surti res a canvi. (Una altra cosa és que, després, les obres i els trens s'encarreguin principalment a empreses alemanyes, amb la qual cosa hi ha un cert retorn per al principal país contribuent dels fons europeus.) Un dèficit fiscal, per tant, no finança un superàvit comercial.

Ramon Tremosa

El fals debat de les metodologies de càlcul

Un altre pretext utilitzat des de l'estat per no publicar les balances fiscals és el de la dificultat d'establir un mètode de càlcul. Un debat fals, ja que la mateixa UE el té resolt.

Catalunya apareix com a principal contribuent net de recursos a l'estat en volum (-7% del seu PIB anual de mitjana dels cinc anys), les Illes Balears ho és en percentatge del PIB (-7,5% del seu PIB anual) i després ho són Navarra, el País Valencià i el País Basc (-3,5%, -2,5% i -1,6% del seu PIB anual respectivament). El saldo de la balança fiscal de la comunitat de Madrid, en canvi, presenta una aportació de tan sols -0,09% del PIB anual madrileny: balança fiscal equilibrada o "dèficit fiscal zero" (vegeu el gràfic 1), mentre

que les dues comunitats forals són contribuents netes. Aquestes balances han estat calculades amb el més precís i rigorós mètode de càlcul del flux monetari.

A final de gener d'enguany, el grup d'experts de la Generalitat de Catalunya va actualitzar la balança fiscal de Catalunya amb l'estat espanyol per al període 1999-2001.

Segons les dades de la Conselleria d'Economia, en els anys 2000 i 2001 s'arriba al 9,4% i al 9,2% de dèficit fiscal en percentatge del PIB, una xifra una mica inferior als 12.000 milions

d'euros anuals. Les primeres estimacions fetes per al 2002, que ben aviat esperem conèixer, ens confirmen el caràcter estructural i el situarien per sobre del 9%.

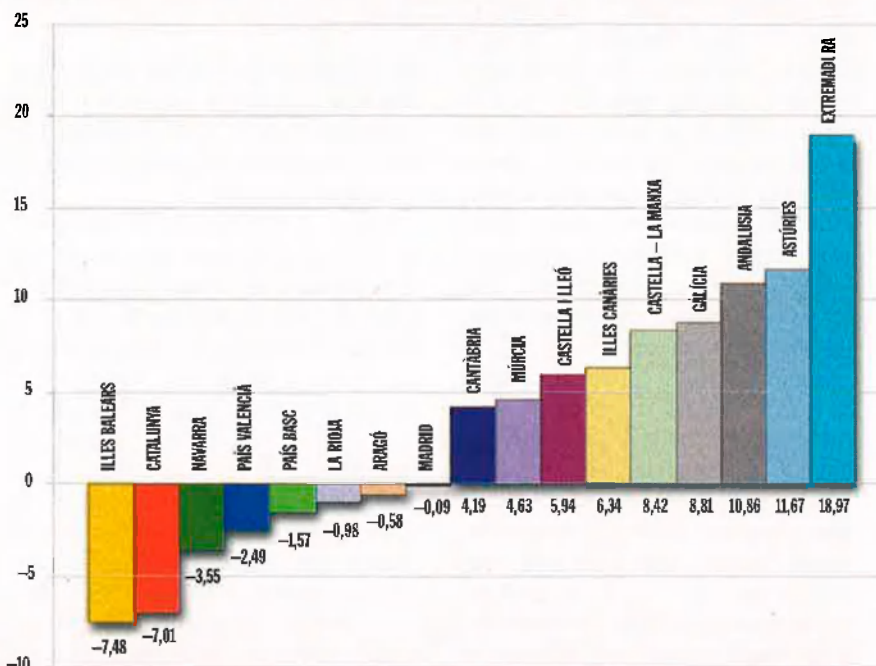
Cal tenir en compte la presa de posició clara i contundent pel que fa a la metodologia de càlcul de les balances fiscals: molt hàbilment, ara des de Madrid el PSOE no s'oposa frontalment a la publicació de les balances fiscals com feia el PP amb tota la radicalitat, sinó que s'argumenta que aquesta és una qüestió extremadament complexa, que hi ha múltiples maneres de calcular-les i que cal crear les corresponents "comissions d'estudi" per definir la metodologia de càlcul. La balança fiscal catalana de 1986 a 2001, però, ha estat només publicada amb el més rigorós i precís criteri del "flux monetari" (el que imputa íntegrament la despesa pública de l'estat al territori on aquesta es realitza), i no segons el criteri del "benefici" (que fa supòsits sobre quins són els beneficiaris potencials dels serveis públics). Segons el grup d'experts catalans ("Grup de treball per a l'actualització de la balança fiscal de Catalunya. Part Catalana de la Comissió Mixta de Valoracions Administració de l'Estat - Generalitat de Catalunya"), el criteri del flux monetari és "més rigorós i precís per valorar l'impacte econòmic de l'actuació directa del sector públic sobre el creixement econòmic d'un territori".

Aquesta qüestió és molt important: el segon criteri acostuma a proporcionar resultats molt favorables a les capitals dels estats, on hi ha la seu dels ministeris i el domicili fiscal de les grans

El conseller Castells explicava l'anècdota del representant belga de la UE que volia calcular les balances fiscals segons el benefici, que amaga l'efecte de la capitalitat. El representant grec tallà la petició demanant canviar els fons cohesió que rep el seu país per 10.000 eurofuncionaris a Atenes.

Balances fiscals amb l'administració central, mitjana 1991-1996 en % del PIB de les comunitats autònomes

Font: Castells i altres: Las balanzas fiscales de las CCAA, Ariel, 2000, pàgina 270.

La nova generació pime Directes al cor del teu negoci

Al SP/Grupo Sage realitzem un esforç real per mantenir viu el nostre compromís amb la petita i mitjana empresa. Les noves solucions de software de gestió SP 2005 incorporen la última tecnologia, per oferir-te més i millors funcionalitats. Consolidant la senzillesa, reforçant la seguretat i compromentent-se amb la teva rendibilitat.

Innovem per a tu. Passió per la pime.

apassi...na't!

Grupo Sage

Tota la informació al 902 42 55 77

www.spgrupusage.com

Algunes comparacions internacionals

Pel que fa a les comparacions internacionals del dèficit fiscal dels territoris de l'Euram en el context europeu, és interessant de recordar breument les consideracions que al seu voltant va fer Antoni Castells l'any 1998 ("Les relacions fiscals de Catalunya amb Espanya: algunes reflexions en el context europeu", a *Catalunya i Espanya, una relació econòmica i fiscal a revisar*, Proa, 1998): 1) "Regions" que tenen dins dels seus països una situació relativa semblant a la catalana, mesurat a partir d'un PIB per capita superior a la mitjana de l'estat al qual pertanyen, presenten uns saldos fiscals amb els respectius estats més reduïts: les Illes Balears i Catalunya han presentat uns saldos fiscals negatius que oscil·len entre el 7 i el 9% del seu PIB anual, percentatge superior al que presentaven en la primera meitat de la dècada dels anys noranta del segle passat les alemanyes Baviera (-3,53%) i Baden-Württemberg (-4,38%), l'anglesa South East (-7,53%) i la francesa Illa de França (-4,36%), sempre en relació amb els respectius sectors públics centrals. 2) En el context europeu, i segons l'autor esmentat abans, "el cas de Catalunya, en tant que "regió rica" en "estat pobre", presenta unes particularitats especialment desfavorables: les regions que en l'àmbit europeu tenen un PIB per capita similar al de Catalunya (superior al 90% però inferior a la mitjana comunitària) obtenen un saldo fiscal positiu, i no negatiu, amb el respectiu sector públic central".

A la vista de l'evolució recent dels creixents dèficits fiscals dels territoris

empreses. Segons el primer criteri, Madrid no tenia dèficit fiscal (1991-1996, úniques balances fiscals calculades amb dades oficials), mentre que amb el segon el dèficit fiscal madrileny sempre supera el català, en centrifugar-se i imputar una gran part dels sous dels 400.000 funcionaris de Madrid i de les inversions a la capital a les altres autonomies. És cert que hi ha sensibilitat de resultats, segons la metodologia de càlcul, però aquesta és molt més

Balances fiscals d'alguns estats contribuents nets dels EUA i de l'Euram, 1999					
	en dòlars per capita		en milions de dòlars		en % sobre PIB
	Dèficit fiscal	PIB	Dèficit fiscal	PIB	Dèficit fiscal
Califòrnia	-685	38.117	-22.688	1.213.355	-1,8%
Illinois	-1.669	36.741	-20.241	440.899	-4,5%
Nova York	-890	41.326	-16.189	743.873	-2,1%
Michigan	-1.042	34.672	-10.277	312.054	-3,2%
Catalunya	-1.799	16.809	-11.224	105.698	-10,62%
País Valencià	-758	13.361	-3.107	54.434	-5,7%
Illes Balears	-1.673	16.780	-1.352	13.961	-11,57%
Euram	-1.455	15.703	-15.683	174.093	-9,12%

Font: *L'espali fiscal*, Jordi Pons i Ramon Tremosa, Editorial 3 i 4, 2004.

de l'Euram des de 1998 ençà, especialment del català i balear, la seva comparació en el context europeu fa avui més evident en termes relatius la magnitud del problema.

Pel que fa als Estat Units d'Amèrica, el Taubman Center for State and Local Government, pertanyent a la John F. Kennedy School of Government de la Harvard University, ha estat publicant les balances fiscals dels Estats Units, en una col·lecció de llibres anuals que du per títol "The Federal Budget and the States".

El darrer any disponible és el de 1999, essent aquest any el número 24 d'ençà que aquests estudis van començar a publicar-se. Aquestes balances es detallen en un llibret de 120 pàgines i, per bé que se centren en l'any 1999, incorporen també una sèrie temporal per als diferents tipus de despesa pública del Govern federal en tots i cadascun dels estats, que comprèn el

període 1983-1999 (les balances fiscals dels EUA, juntament amb les d'altres països, es poden consultar a la pàgina d'Internet www.desequilibri.net).

El quadre 2 presenta per a l'any 1999 els estats nord-americans que van ser els principals contribuents i els principals receptors, en relació amb el presupost federal, en valors ajustats al cost de la vida dels diferents estats. D'aquest quadre es desprèn que els principals estats nord-americans feien l'any 1999 un esforç molt menor que Catalunya en percentatge del PIB aportat al Govern federal: Califòrnia, una de les economies més potents del món, amb un PIB que duplicava el PIB espanyol l'any 1999, no aportava ni el 2% del seu PIB al Govern federal, alhora que New Jersey era l'estat que més aportava al Govern federal; aquesta darrer estat, però, era el que presentava l'any 1999 el PIB per capita més elevat.

gran només en les capitals d'estat: mentre que Catalunya sempre presenta un elevat dèficit fiscal amb els dos criteris, Madrid passa de tenir saldo fiscal zero (criteri de flux monetari) a ser la "campiona de la solidaritat" (criteri de benefici).

La UE publica anualment les balances fiscals únicament segons el criteri del flux monetari, i en aquest debat metodològic el mateix conseller Castells sol explicar una anècdota exquisi-

da i definitiva de quan era membre del Tribunal de Comptes Europeu, organisme encarregat de publicar quins estats europeus paguen o reben: davant d'una pretensió belga d'aplicar el criteri del benefici per fer menys evidents els beneficis de la capitalitat, un membre de Grècia afirmà que canviava tots els fons cohesió grecs per 10.000 eurofuncionaris a Atenes.

Ramon Tremosa